UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Quarta vtrum ille re[us] criminis sit cui[us] pater p[ro] eo ignora[n]te symonia[m] co[m]misit? So. ignora[n]tia facti non iur[is] excusat eum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

PEruenit. ¶ Caſus. Inter maximos hereticos debet computari qui laicis extraneis ſeruientibus vel cõſanguineis ⁊ nõ ſacerdotibus decimas ⁊ oblationes concedit: ⁊ qui dant ⁊ qui recipiũt, eterno incendio puniunẽ: quod h. videtur intelligere de iure ſpirituali: ſed Bñ. intelligit etiam de temporali fructu.

SI qs prebẽdas. ¶ Caſus. Qui beneficiũ vel dignitatem vel ſacrm̃ ab eccl'ia p pecuniã acquirit: acquiſito careat: ⁊ emptor et venditor et interuentor nota infamie percellanẽ. Unde ſtatuitur vt nec pro paſtu nec ſub obtentu alicuius cõſuetudinis aliqd exigaẽ.

PEruenit[a] ad nos fama ſiniſtra[b], q̃ qdã epõrũ nõ ſacerdotibus ꝓprie dioceſis decimas atq; xpianoꝝ oblationes[c] cõferãt: ſed potius laicalibus[d] pſonis, militũ vcʒ ſiue ſeruitorũ, vel (quod grauius[e] eſt) cõſanguineis. vnde ſi quis ammodo ep̃s inuẽtus fuerit huius diuini precepti tranſgreſſor, inter maximos hereticos et antichriſtos non minimus habeatur: ſicut Nicena ſynodus de ſimoniacis cenſuit: ⁊ q̃ dat ep̃s, ⁊ qui recipiũt ab eo laici, ſiue precio ſiue beneficio: eterni incendij ignibus deputentur.

Item Paſchalis. ij.

¶ Spiritũ ſanctũ vendit qui decimas pro pecunia tribuit.

ALtare[f] et decimas[g] p pecuniaʒ dare, et ſpm̃ ſanctũ vẽdere, ſimoniacã hereſim eſſe nullus fideliũ ignorat. Item Innocentius. ij.

¶ Careat honore male acqſito qui eccl'iaſtica bñficia pro pecunia inuenire tentauerit.

SI qs p̃bẽdas[h] vel prioratũ ſeu decanatũ aut honorẽ vel ꝓmotionẽ aliquã eccl'iaſticã, ſeu qdlibet ſacrm̃[i] eccleſiaſticũ, vtputa chriſma vel oleum ſanctũ, ⁊ conſecrationes[k] altariũ vel eccleſiarũ interueniente[l] execrabili ardore auaritie per pecuniã acquiſiuit, honore male acquiſito careat: ⁊ emptor atq; vẽditor ⁊ interuẽtor nota infamie pcellãtur[m]: ⁊ nec p paſtu, nec ſub obtentu alicui⁹ ꝯſuetudinis[n] ante vel poſt aliquid exigatur, vel ip̃e dare preſumat: qm̃ ſimoniacum eſt: ſed libere abſq; diminutiõe[o] aliqua collata ſibi dignitate atq; beneficio perfruaẽ. ¶ De ſecunda et tertia queſtione quid ſacri canones diffiniant, authoritatibus hincinde in medium deductis patefactum eſt.

¶ Queſtio. iiij.

NUnc ergo d' q̃rta[p] q̃ſtione eſt ꝑtractãdũ, qua queritur an paternũ crimẽ huic imputeẽ qd eo ignorante cõſtat

a ¶ Peruenit. j. xvj. q. vij. peruenit.
b ¶ Siniſtra. nota de ep̃is qui oĩa agunt ſiniſtre: vt xxxv. diſt. eccl'ie.
c ¶ Oblationes. x. qõne. j. quia ſacerdotes.
d ¶ Laicalibus. Quod fieri nõ debet: vt ex̃ de deci. prohibemus. Unde nota q̃ fructus bene poſſunt dari laico ex cauſa: ſed ius decimale neq̃q̃. nam aliud eſt ius: aliud eſt ipſa res: ſicut dicit iuriſperitus q̃ cũ dicimus vitulũ eſſe fructũ vacce: non ius, ſed corpus demõſtramus. ff. de euic. vacce. poſſũt ergo dari decime id eſt res ipſe i feudum: ſed tamẽ nõ tranſibit ad heredes. ex̃ de deci. ad hoc. vnde forte ẽʒ q̃ feudũ ꝓprie accipiẽ, non poſſunt dari in feuduʒ. ex̃ de deci. quãuis.† De hoc dixi. xvj. q. j. ca. vlti. Et nota q̃ ſi dantur decime laicis, ⁊ aliqua creſcant noualia, nõ accreſcũt eis decime noualiũ, ſed eccleſijs. ex̃ de deci. ca. tua. Et dicit Inno. q̃ in his reſtringenda eſt poteſtas, non prorogãda. ex̃ de deci. ca. tua nobis.

Decimã qd p̃t dari laico.

† Ubi d' hoc. et xvj. qõ. iij. ẽ. ſic etiã ibi videas

e ¶ Grauius. No. q̃ min⁹ pctm̃ ꝓpter adiunctũ grauius puniẽ. min⁹ eñi pctm̃ eſt dare cõſanguineo q̃ extraneo. lxxxvj. diſt. nõ ſatis. hec eſt ordinata charitas: ſed qr ꝓuidendo cõſanguineis enormiter ledunt eccleſias, idcirco dicit q̃ peius eſt dare ꝯſanguineis, i. inde grauiorem leſionẽ ſentit eccl'ia. ſi. j. xxxiij. q. ij. latorem. Uel dic graui⁹, i. cõmunius. xxxij. q. vij. quid in oĩbus. nã ceci ſunt ep̃i circa nepotes. viij. qõ. ij. dilectiſſimi. vñ tantus impet⁹ in eos oĩa fundẽdi fuit reſtringendus, vt dicit lex in alio caſu. ff. ad leg. iul. de adul. nec in ea.
f ALtare. i. que in altari offeruntur: vel in adminiſtratione altaris: vel in eccleſia.
g ¶ Et decimas. tñ ſi ep̃s ab aliq̃ milite redimeret decimas, nõ eſt ſimoniacũ: ſed rei eccleſiaſtice liberatio. ſed ſi emeret a laicis cum aliter nollent tribuere, ſimoniacum eſſet.

h ¶ Prebendas. vel bñdictiões nubentiũ vel ſepulturas. ex̃ de ſimo. cũ in eccleſie.
i ¶ Sacrm̃. in q̃ cõferẽ grã: al'r ſumi põt pecunia. xxxij. q. ij. honorãtur. M. tñ ꝯtiũ dicit: arg. ex̃ de offi. dele. cauſaʒ. ex̃ de ſpõſa duo. duob⁹.
k ¶ Et conſecrationes. Sed nunquid ꝯſecratio altaris eſt ſacrm̃? Sic large ſũptuʒ, cum ſit ſacre rei ſignum: vt hic, ⁊ ex̃ de ſimo. cũ ſit romana. argu. xxiij. q. j. ẽ. ſed illud.

Conſecratio altaris ẽ ſacrm̃.

l ¶ Interueniẽte. Militiã ſecularez bene põt quis emere.† ff. de act. empẽ. creditor ẽ. inter venditorẽ. et ẽ. ſed qd ante.

† de q̃ j. c. qõ. vj. c. vi.

m ¶ Percellanẽ. ſcilʒ in perpetuũ. ſ. e. qõ. iij. ſi quis. et capiẽ. ſaluator. ſ. e. qõne. j. ſi quis epiſcopus.
n ¶ Cõſuetudinis. arg. conſuetudinẽ longã non facere ad licẽtiã vel excuſationẽ ſimonie. ex̃ de ſimo. cũ in eccl'ie. Arg. cõtra in auẽ. de ſanc. epiſ. ẽ. pro cõſuetudinibus. colla. ix. ix. q. iij. cõqueſt⁹. ſ. c. diſt. ca. nouit. ſ. e. q. j. reperiuntur. ſ. diſt. iiij. deniq;. Arg. cõtra. j. xxxij. q. iiij. obijciunẽ. cõtra. ſ. diſtic. xiij. ſi cõſuetudinẽ. j. viij. q. ij. queſta eſt. Jo. Hodie pretextu cõſuetudinis nihil peti põt nec ante nec poſt: vt ex̃ de ſimo. iacob⁹. B. niſi hoc reperiaẽ a iure permiſſum: vt no. ſ. q. ij. placuit.

Cõſuetudo ñ excuſat ſimoniam.

o ¶ Diminutione. Niſi cuʒ ex cauſa detinet fructus ep̃s: vt ex̃ vt eccl'iaſtica bñfi. ſine dimi. vt noſtrum. Et ita ſi dignitas deferaẽ alicui diminuta, in ſolidũ poteſt eam petere: arg. extra de inſti. cum veniſſent.

NUnc ergo.† Hec queſtio diuidiẽ in quatuor partes. Et queriẽ hic vtrũ teneatur filius p paterno crimine: ⁊ in hac prima pte qõnis probat p. x. authori. q̃ nõ tenetur. Scd̃a ibi: Sed obijcitur. Tertia ibi: His itaq;. Quarta ibi: Notandum. Jo. de fan.
¶ Caſus. Hic ititulaẽ. iiij. q. qua queritur an quis reus ſit criminis qd eo ignorante pater admiſit: ⁊ q̃ ignorãtia eum excuſet, multoꝝ authoritatibus probatur.
p ¶ De quarta. Ad intelligentiã hui⁹ queſtionis no. triplex.

Pena ẽ triplex.

ꝙ triplex eſt pena, eterna, corporalis, ⁊ ſpũalis. Eterna pena nunꝙ̃ punit̃ vn⁹ ꝑ alio: vt .j.e.c.j. ⁊ ca. iã itaqȝ. Corporalis pena duplex eſt: quedã circa corp⁹ ipſum, ⁊ illa ſepe punit̃ vn⁹ ꝑ alio .j.e. § itẽ peccato. quedã circa ſtatũ rei, vt eſt ſeruit⁹ vel infamia, ⁊ illa etiã punit̃ filius pro patre: vt vj. q.j. § verũ. xv. q. vlt. cum multe. Spũalis quadruplex eſt: nã quedã eſt excõicationis, ⁊ illa nunꝙ̃ punit̃ vnus pro alio: vt xxiiij. q̃ſt. iij. ſi habes. Alia interdicti, et illa punitur vn⁹ ꝑ alio: vt ex̃ ꝺ ſpõ. nõ eſt vobis. Alia eſt remotio ab oblatione, ⁊ illa ſimiliter punit̃ vn⁹ ꝑ alio. xvij. q. iiij. miror. Alia eſt ordinis, ⁊ illa ſimiliter punit̃ vn⁹ ꝑ alio: nam propter delictũ vxoris vir remouet̃ a promotione: vt. xxxiiij. diſtinc. ſi cui⁹. Item ſi pater neſciẽte filio emerit ei eccleſiã, ille ꝓ peccato non remouet̃ a ꝓmotione, ſȝ tamen perdit eccleſiã: vt j. q. v. c. j. Jo.

a ❡ Nullius. Sȝ alteri⁹: nam ſuũ quandoqȝ cõmaculat: vt de pe. diſt. ij. ſciendum. xxij. q. vij. queadmodũ. ⁊ ita nõ cõprehẽdit̃ pſona de qua fit ſermo.

a ❡ Maculat. j. xv. q. j. mulier. et q. vlti. cũ multe. j. xvij. q. iiij. miror. xxxiiij. diſt. ſi cui⁹. et. vj. queſt. j. § verum. xxiiij. q. j. non turbatur. Joan.

Un⁹ an punit̃ ꝑ alio. pena corporalis ē duplex. pena ſpũalis ē qdruplex.

Sub. qđ⁹ nõ nocȝ ēt ſi a parentib⁹ offerat̃. Ar. de ꝯſe. diſ. iiij. q̃rſ. dum tñ ſupple: atur qđ eis de: eſt. ẽ. e. q. j. § ecce. ꝺ cõſe. diſt. iiij. ab antiq. Jo. ꝺ f.

...eſſe admiſſum. Q̃ʒ ignorãtia hũc excuſet, multoꝝ authoritatibus ꝓbat̃. Ait eñ Aug.

❡ Alienum crimẽ neſciẽtem non maculat.

Nullius crimen maculat[a] neſcientem.

Item. ❡ De eodem.

Quis loc⁹ innocẽtie relinquitur, ſi alienũ crimen maculat neſcientem?

Itẽ in aphricano cõci. legit̃.

❡ De infantibus qui ab hereticis baptizantur.

Placuit de infantib⁹ q̃ ab hereticꝭ baptizant̃, neqȝ ſuo hoc fecerunt iudicio: cũ ad eccleſiã dei ſalubri ꝓpoſito fuerint reuerſi, ne parentũ illos error impediat quominus promoueant̃[b] ad ſacri altaris miniſterium.

Item in eodẽ. ❡ De eodem.

Qui apꝺ donatiſtas paruuli[c] baptizati ſunt, nõdum ſcire valentes erroris ſui interitũ: ſi poſtꝙ̃ ad etatẽ rõnis capacẽ peruenıũt, agnita veritate falſitatẽ eorũ abhorrẽtes, ab eccłia ordine[d] antiq̃ per man⁹ impoſitionẽ recepti ſunt: tales ad ſuſcipiẽdũ munus clericat⁹ nõ dȝ impedire nomen erroris. Itẽ Leo. iiij. Ebrunio ⁊ Adelfrido epis.

❡ Cõſanguineorum maleficia in nullo clericꝭ obſunt, niſi conſcii fuerint.

Quia preſulatus nr̃i (qꝺ bene noſtꝭ) magiſteriũ nõ ſolũ de ſacerdotũ, verumetiã de ſeculariũ vtilitatibus debet eſſe ſolicitum: ꝓpterea fraternitatem veſtrã ſcire volum⁹ hũc p̃ſentẽ p̃ſbyterũ ad ſedẽ apłicam veniſſe, nobiſqȝ violẽtiã ⁊ excõicationẽ ſuã ꝑ ordinẽ retuliſſe: ꝙ etiã ſine iuſto legis tramite illi ſua eſſet ablata[e] eccleſia, ſimiliter indicauit: quã alius dato munere ſacerdos zelo ductus inuidie vſurpare p̃ſumpſit. Inde parẽtes ei⁹ magno dolore cõpulſi, p̃ſbyterũ illũ q̃ ſuã tenebat eccleſiã, mox cõprehẽderũt, ⁊ ei oculos eruerũt: tñ ipſe ſepe dictus ſacerdos dicit ꝙ abſqȝ ſua volũtate[f] ⁊ ſine ei⁹ ꝯſilio hoc ſit peractũ: qꝺ ſi ita eſt vt ipſe nobis ſuo ore teſtat⁹ eſt, vobis magnopere ꝓuidendũ eſt vt ſi canonice ipſe excõicatus non eſt, canonica[g] ſuꝑ eũ fiat remiſſio[h].

❡ Digeſtis titulo de penis.

Crimẽ vel pena paterna nullã macułã filio infligere poteſt. Nam vnuſquiſqȝ ex ſuo admiſſo[i] ſorti...

b ❡ Ordine. i. ſm̃ antiquam regulam eccleſie.

Quia preſulat⁹. ❡ Caſus. Quidã preſbyter iniuſte fuit ſua eccleſia ſpoliatus, quã ali⁹ preſbyter ſimoniace acquirere nõ erubuit: vnde cõſanguinei primi preſbyteri dolore cõmoti ſm̃ preſbyterũ cõprehẽdẽtes, ei oculos eruerũt: pro quo facto primus preſbyter fuit excõicat⁹. Sȝ q2 prim⁹ ſacerdos (vt dicebat) nullo modo ꝯſenſit: mãdat de hoc papa inquiri: ⁊ ſi inculpabilis inueniatur, abſoluatur.

e ❡ Ablata. Et ideo erat ei reſtituẽda, lȝ hoc exp̃ſſe nõ dicat̃: ſufficit eñ cõqueri de ſpoliatione, lȝ expreſſe nõ petat̃ reſtitutio: vt. ij. q. j. notũ. ex̃ de cã poſ. cũ eccleſia. hic tñ nõ reſpõdet ad hoc, ſed reſpõdet eũ innocentẽ, ergo ⁊ reſtituendũ: arg. C. de diuer. reſcri. l. j. ex̃ de cõiu. lep: o. c. ij.

f ❡ Uoluntate. Arg. ꝙ nudã voluntatẽ teneat̃ qs purgare ſi ſuſpectus habet̃: et alibi nuda voluntas legit̃ grauiter plectenda: vt. j. de pe ni. diſt. j. ſi qs cũ. ⁊ ca. ſi qs pulſatus. et. xxxij. q. v. q̃ viderit. Arg. cõtra. de peni. diſ. j. cogitatiõis. Dicas igit̃ ⁊ ꝓ id eſt. Uel dic de volũtate i actũ ꝓducta, ał's nõ tenetur purgare eã: arg. xxiiij. q. vi. ca. vlti. ⁊ eſt ſimile ex̃ de homi. petrus. ex̃ de teſti. conſtitutis.

Uoluntas nuda ẽ qñ ꝙ plectẽda.

g ❡ Canonica. Arg. ꝙ ſi cõſanguinei alicuius clerici abſqȝ eius conſenſu epiſcopũ ſuũ offenderent, propter hoc epiſcop⁹ non poteſt priuare clericũ beneficio: arg. xxiiij. q. iij. c. j. ipſe tamen epiſcopus non debet conqueri de cõſanguineis ſi credit ꝙ ita acerbe eum puniant. Sed nunquid tenetur eis remittere actionem iniurie, cum ſciat ꝙ ſi nõ remiſerit, interficient eũ fratres ſui? Non, dum tamen ipſe eis nihil dicat: ſed rancorem tenetur dimittere. xc. diſt. ſi quis contriſtatus.

Epũs beneficio ꝑuare nõ põt clericũ cui⁹ parentes ipſuȝ offenderunt.

h ❡ Remiſſio. Nullam enim penam patietur iniuſte excõmunicatus: vt. xj. q. iij. nõ debet. abſit enim vt iniuſte ⁊c. C. de pe. ſancimus.

Placuit. ❡ Caſus. Dicitur hic ꝙ illi non debent a promotione repelli qui infantes perfidia parentum ab hereticis baptizãtur ſi hec ſuo iudicio non fecerunt, nec expoſtfacto conſenſerunt.

b ❡ Promoueant̃. ꝺ. e. q. j. ventũ eſt. cõtra. j. e. q. vij. q̃ in qualibet. contra. Sol. illud ex nimio rigore, hoc ex diſpẽſatione. Uel ibi de his q̃ poſtmodũ in adulta etate hereſi conſentiũt: vel qui adulti ab hereticis baptizantur: hic de iſtis qui non acquieſcunt, vel qui pueri baptizantur ab hereticis.

Qui apꝺ. ❡ Caſus. Paruuli ab hereticis baptizati: ſi tñ poſtꝙ̃ ad diſcretionẽ ꝑuenerint, errori nõ ꝯſenſerint, recepti ab eccłia poterũt ꝓmoueri.

c ❡ Paruuli. i. doli nõ capaces, de ꝯſe. diſ. iiij. paruuli.

i ❡ Crimẽ. ❡ Ex ſuo admiſſo. Nõ ei dȝ aliqs alieno odio ꝑgrauari. C. ꝺ inof. teſt. ſi qs i ſuo § legꝭ.

ſubiſcitur, nec alieni criminis ſucceſſoꝛ ꝯſtituitur. Jdqꝫ etiã diui fratres hierapolitanis reſponderunt.

Item ex concilio Tole. iiij.

Perfidia parẽtũ filijs obeſſe non debet.

Iudei baptizati ſi poſtea pꝛeuaricãtes in chꝛiſtum qualibet pena damnati extiterint, a rebus eoꝛuꝫ fideles[a] filios excludi non opoꝛtebit. quia ſcriptum eſt: Filiꝰ nõ poꝛtabit iniquitatem patris, et pater non poꝛtabit iniquitatem filij.

Item Aug. ad Bonifaciũ.

Nõ imputãtur peccata parẽtum his qui ab eis perſonaliter diuiſi pꝛobantur.

Iam itaqꝫ cuꝫ homo in ſeipſo, ab eo qui genuit eum[b], alter eſt effectus: peccato alteriꝰ ſine ſua cõſenſione[c] non tenetur obnoxiꝰ. Traxit ergo reatũ[d], qꝛ vnꝰ[e] erat cum illo ⁊ in illo a quo traxit, quãdo quod cõtraxit, admiſſum[f] eſt: non autem trahit alter ab altero quando ſua vnoquoqꝫ pꝛopꝛia vita viuẽte iam eſt vt vere dicatur. Anima[g] q̃ peccauerit, ipſa moꝛietur. Ut autem regenerari poſſit per officium voluntatis aliene cũ offertur ꝯſecrandus[h], facit hoc vnus ſpiritus ex quo regeneratur oblatꝰ. Hinc etiã Grego. in lib. xxvj. Moꝛalium.

Si qui imitatur, impietas alterius nocet.

Homini[i] qui ſimilis tui eſt nocebit ĩpietas tua et filium hominis adiuuabit iuſtitia tua. Humana impietas ei nocet[k] quẽ peruertẽdo coinquinat. et rurſus. Eum adiuuat noſtra iuſtitia quem a prauis actionibꝰ immutat: nocere enim vel adiuuare neſciũt ea q̃[l] vel a bono coꝛrũpere, vel a malo permutare non poſſunt. Econtra dñs ad Moyſen. Ego ſum deꝰ zelotes, q̃ viſito[m] pctã patrũ in filios[n] vſqꝫ in tertiã et quartã generationẽ: licet nõ inequalitate iudicij, ſed magnitudine clementie Aug. aſſerit hoc dictum, ita dicens. In tertia et quarta generatione peccatum patrum ſe dñs comminatur in lege filijs redditurum[o] nõ inequalitate[p] iudicij vt alij peccent, et alij puniantur: ſed magnitudine clementie, dum ſemper expectat ad penitentiam, et quod in pꝛima gene=

Exo. xx. a.

et hoc eſt verum in penis: ſecus in vſuſcapionibus, qꝛ vitium tranſit ad heredẽ. ff. de acqui. poſ. pomponius. Item quod hic dicitur, regulare eſt: vt. lvj. diſt. vndecũqꝫ. ⁊ ca. naſci. ⁊ ca. ſatis. in caſu tamẽ quãdoqꝫ aliter inuenitur de tempoꝛali pena: vt. vj. q. j. §. verũ. ⁊ ca. ex merito. xv. q. vlti. cum multe. ⁊ xxiij. q. iij. §. his ita. ⁊. q. j. ferr. viij. q. j. audacter. ⁊ diſtinct. xl viij. §. ecce. cum multis alijs cap.

reſeri pſerũt. Judei filios ſuos ad eccl'iaꝫ conuerſos exheredare non poſſũt. Eccl'i xviij. c

a Iudei. Fideles. ſꝫ nihil ſpeciale conſtituitur hic circa iudeos: idem eñ ſit in filijs alioꝛũ dãnatoꝛum. C. de bo. dã. autenti. bona niſi in dãnatis crimine leſe maie. vt vj. qõ. j. §. verum. Preterea ſi cõuertantur filij ad eccleſiã, nõ poſſunt eos parẽtes exheredare. ex̃ ð iude. iudei. Quid iuris ſit de filijs hereticoꝛum, dixi. xxiij. q. vij. in pꝛin. Jo.

Iam. ¶ Caſꝰ. Ex quo filiꝰ a patre ſuo diuiſus eſt, ⁊ alter effectꝰ: pr̃is delictũ filiuꝫ non grauat ſi filiꝰ nõ ꝯſenſerit: ſꝫ peccatũ oꝛiginale filiꝰ a pr̃e traxit, qꝛ tunc nõ erat alter ab eo, immo vnus cũ ipſo, qð crimen contrahit ab adã: et ſicut p alienũ officiũ qs neſciẽs regeneratur, ita neſciẽs pctõ oꝛiginali coinqnat.

b Genuit eum. Siue de natiuitate in vtero, ſiue de natiuitate ex vtero.

de cõſe. diſt. iiij. q̃rẽ. ⁊ cap. ſi ad matrẽ. et h̃ videas qð not. ex̃ ð tẽ. oꝛ. q̃ſitũ. i gl. ſi. j. ⁊c. Ar.

c Conſenſione. Sed nec tunc dicitur teneri peccato alterius: ſed ſuo. ſ. cum conſentit ad peccatum alterius. ⁊. diſt. lvj. vndecũqꝫ. j. xv. q. viij. ca. iij. ꝯtra. j. xxiij. q. iiij. ita. ⁊ ca. ſi quis a catholica.

d Reatũ. i. cauſam reatꝰ. ſ. oꝛiginale peccatum. ex hoc. c. colligitur ꝙ aliud eſt in via, aliud in inuio: nam non poteſt quis peccare per alium: licet poſſit ſaluari per alium: vt de pe. diſt. j. tres. ⁊ de conſe. diſt. iiij. queris. ⁊ bonũ ſimile eſt in lege. nam dicit lex ꝙ ſi quis habet filium, ⁊ poſtea creatur decurio: iſte non dicetur filius decurionis, ſed illi tantũ q̃ poſtea geniti ſunt. C. de decur. l. vlti. ff. c. l. ij. §. in filijs.

Partꝰ ẽ pars viſcerũ.

e Unus. Partus eñ pars viſcerũ eſt: vt. ff. de ven. inſpi. l. j. §. j. lꝫ ſit arg. ꝯtra de ꝯſe, diſt, iiij, ſi q̃cquid.

f Admiſſum, i, receptum.

g Anima. Sicut dñs per Ezechielẽ ait: vt. j. xxiiij. q. iij. ſi habes.

h Conſecrandus. i. baptizandus. Jo.

Homini. ¶ Caſus. Malitia alterius non nocet alij ſi per eam nõ coꝛrũpat, ſed ſua tãtũ. Et pꝛimo ponuntur v̾ba Job, vſqꝫ ibi: Humana. Deinde ponũtur verba Greg. exponẽtis v̾ba Job.

i Homini. Uerba Job ſunt vſqꝫ ibi: Hũana. ibi verba Greg. v̾ba Job exponentis.

k Nocet. Exẽplo.

l Ea que. Sicut ſunt illa ex q̃bꝰ exẽpla nõ ſumimus: vt venuſtas coꝛpis, egritudo.

Econtra. ¶ Caſus. Hactenus pꝛobauit Gratia. peccata parentum filijs nõ nocere. nũc ꝓbat Gratianus ecõtra authoꝛitate Moyſi ꝙ filiꝰ ꝓ peccato pr̃is punitur. Sꝫ ſtatim rñdet per Augu. dicẽtem hoc non cõtingere ꝓpter inequalitatem iudicij, ſꝫ ꝓpter clemẽtiam dei: q̃ nõ punit aliũ ꝓ alio etiã coꝛpoꝛal'r niſi tertia vel quarta generatio veniat.

m Uiſito. i. poſtea viſitãdo ad penitentiam expecto vſqꝫ ad ſeniũ, ſcilꝫ q̃uſqꝫ videat tertia ⁊ q̃rta gñatio: qð eſt dicere, vſqꝫ ad finem vite. ſic Aug. exponit. vnde ⁊ ſic licet mihi exponere.

ij. ps.

n In filios. Iſtud poteſt intelligi ad literam: ⁊ hoc ideo dicit, quia homines non conſueuerunt vltra viuere. Uel poteſt intelligi myſtice: nã pꝛima generatio dicitur pꝛimi motus: ⁊ iſti non puniuntur, de quibus dictum eſt: Beatus qui allidet paruulos ſuos ad petrã. Secunda generatio dicitur cogitatio que non punit̾. de pe. diſt. j. cogitationis. Tertia dicit̾ conſenſus, ⁊ iſte punit̾: nam facientem ⁊ conſentientem par pena conſtringit. ij. q. j. notum. Quarta eſt opus, ⁊ iſta ſimiliter punit̾ in filios cũ ſunt imitatoꝛes paterni ſceleris, al's nõ. ⁊. e. q. j. cito turpẽ. Aliter numerantur iſte quatuoꝛ generationes. de pe. diſt. j. ſuper tribus.

Delictorum quadruplex eſt gñatio.

o Redditurũ. i. vſqꝫ in tẽpꝰ filioꝝ, ⁊ vltra eos expectaturũ ad penitentiã de peccatis ſuis.

p Inequalitate. vt alij peccent ⁊ alij puniant̾, put ſequitur: ⁊ eſt vna dictio inequalitate: ⁊ hec verba, lꝫ

cet non inequalitate, ſunt verba Auguſtini: ⁊ authoritas iſta facit ad propoſitū G. expoſitio vero contra eū.
a ¶ Euenerit. i. niſi cum vitā finierit. Jo.
¶ Cum ergo. ¶ Caſus. Dixit ſupra Gra. ꝙ peccatum patris filijs imputari non debet: ⁊ ꝙ per ignorantiam excuſant̄. Sʒ cum Innocen. dicat ꝙ baptizati ab hereticis ſcienter promoueri nō poſſūt: ptʒ ꝙ infantes ab hereticiſ baptizati cū ipſi iuxta africanum concilium valeant promoueri, ſola ignorantia excuſentur. Nam vt ait Aug. peccata parentum filijs non imputantur, nec ſpirituali pena propter hec puniuntur: quare ab officio et beneficio eccleſie ꝓpter hec priuari non debēt cum ſit pena ſpiritualis. Preterea ſi excuſatur q̄ ignoranter a ſimoniaco ordinatur: ergo iſte de quo dictuʒ eſt in themate, excuſand⁹ eſt, quia per ignorantiā ſimoniace ordinat̄. Innocentius. ſ. j. q. j. ventum eſt. in fine. Africanū cōcilium. ſ. e. q. placuit. Sicut Aug. xxiij. queſt. iij. ſi habes. Urbani. ſ. j. queſt. j. ſi qui a ſimoniacis.
b ¶ Cū ergo. hic oſtendit ꝙ ignorātia excuſat infantes ab hereticiſ ordinatos: ⁊ a ſic videt̄ excuſand⁹ cui ignotāti pater eccleſiā adept⁹ eſt. (ij. ps.)
c ¶ Ignorantia. ſed nō ſemper. de pe. diſ. ij. ſciendū. ⁊ j. ca. proxi. turbatur. §. notandum.

ratione delinquitur, nō prius corripit ⁊ emēdat, niſi ⁊ tertia et quarta gñatio euenerit[a].
Cum ergo[b] de baptizatis ab hereticis Innocenti⁹ ſcribat: lex eſt eccleſie de his q̄ ab hereticis baptizati ſunt, per manus impoſitionem laicam tātum cōmunionē prebere: nec ex his aliquē in clericatus honorē vel exiguum ſubrogare: patet ꝙ infantes q̄ ab hereticis baptizati ſunt, ſola excuſat ignorātia[c] vt iuxta illō africani concilij ad ſuſcipiendum clericatus officiū non eos impediat nomen erroris.
Item ſicut Augu. ſcribit ad Auxilium epm. ¶ De eoāc.
NOn imputātur filijs[d] pctā parētū q̄ poſt eorū natiuitatē a parētib⁹ ꝯmittūtur: nec ꝓ peccatis parētuʒ ſpūali pena[e] filij ſunt plectēdi: officio autē vel beneficio eccleſie priuari, ſpūalis pena ē: nō igitur hanc ex peccato patris promeretur filius. Itē ſi excuſatur[f] qui ignoranter a ſimoniaco ordinat̄, vt ſupra in ca. vrbani legit̄: ⁊ iſte excuſand⁹[g] eſt q̄ per ignorantiā ſimoniace ordinat̄. Sed obijcitur illud Grego.
¶ De eccleſia q̄ pactione conſecratur.
ECcleſia que pactione[h] conſecrata fuerit, poti⁹ execrata q̄ȝ cōſecrata dici dʒ.
Itē peccato[i] ciuium theſauri hierico anathematizati legūtur. Unde achor qui regulam aureā ⁊ quedā alia precioſa furatus eſt, de anathemate dicitur tuliſſe. Item peccato amalechitarū aīalia eorū iuſſa ſunt interfici: quib⁹ q2 ſaul pepercit, audiuit a Samuele. Neſcis q2 peccatū hariolandi eſt repugnare, et quaſi ſcelus idololatrie nolle acq̄eſcere.
Item peccato Egyptiorum poſſeſſiones eorū grādini tradite, iumenta et primogenita eoꝝ morte cōſumpta ſunt.
Itē peccato iſraelitarū arca dñi Philiſteis tradita eſt. Si ergo que ſenſu carēt, vt eccleſia, altare, arca domini, lapides hierico, vel execrant̄, vel peccatoribus traduntur, vel anathematizantur, vel grandine deuaſtantur: ſi ea q̄ vim intelligēdi non habent, vt animalia Egyptiorum ⁊ amalechitarum, peccatis hominum perdūtur morte: patet ꝙ nullum excuſat ignorantia criminis: maxime cū ex eo vtilitas deferatur ignoranti: veluti ſi quiſpiam de latrocinio ⁊ rapina filio ſuo ignoranti diuitias congreget, nō excuſat filium ignorantia quin poſt mortem patris cogatur reddere male ꝯquiſita[k]. Item pctō achor[l]

d NOn imputantur filijs. ſ. e. q. placuit.
e ¶ Pena. ſcilʒ excōmunicationis. j. xxiij. queſt. iij. ſi habes. ſed alia bene. extra de filijs preſby. c. j. j. e. q. v. c. j. ⁊ ideo ſophiſtice ꝓcedit de vna ad aliā. Argu. contra. lvj. diſt. c. j.
f ¶ Item ſi excuſatur. vt ſupra ea. queſtio. j. ſi qui a ſimoniacis.
g ¶ Excuſandus. Excuſant̄ a reatu criminis: ſed nō quin priuent̄ beneficio. j. e. q. v. c. j. ⁊ ca. preſentium.
¶ Sed obijcitur. ¶ Hec eſt ſecunda pars. q. in qua ꝓbatur cōtrariū per tres authoritates. Jo. de fan.

h ¶ Eccleſia. ¶ Pactione. j. xviij. q. ij. eleutheri⁹. cōtra. Sol. aliud eſt non prius cōſecrare niſi aliquid ex pacto detur vel promittatur, quod hic penitus reprobatur: aliud eſt poſt dedicationem paciſci de annuo redditu ex oblationib⁹ eccleſie ſuggerente epiſcopo et eius eccleſie preſbyteris ꝓ futuro: quod ibi fieri permittitur. h. contra. vij. q. j. epiſcopus. ſ. e. q. j. nō nocet. Sed dic ꝙ hic non fuit conſecrata in forma eccleſie, ⁊ ideo debet conſecrari. de conſecra. diſtinc. j. eccleſias. Uel dic in odium conſecrantis hoc dici. ſimile xxiij. queſt. j. pudenda. et ideo ita interpretat̄ Gratia. j. §. his ita. ꝟ. in deteſtatione, q2 reuera eſt conſecrata. (Conſecratio an poſſit fieri iterue niēte ꝓmiſſiōe) (Joſue vj.c.) (j.reg. xv.a.) (Exo. ix.d.)
¶ Item peccato.
¶ Caſus. hic probat ꝙ vnus punitur ꝓ alio temporaliter: ⁊ pmo per hiſtoriā de achor. Secundo per hiſtoriam de achab. Tertio ꝑ plagas egyptiorū. Quarto per arce domini captionē. Quinto per hiſtoriam filioꝝ hely que habetur. xxxvij. diſt. legant. Sexto per prophetas ꝓpter peccata populi captiuatos. (j.reg. iiij.c.) (Punit̄ tēporalit̄ vn⁹ ꝓ alio.)
i ¶ Itē peccato. hic probat ꝙ vn⁹ punitur ꝓ alio tēporaliter: primo ꝑ hiſtoriā de achor: ſecundo per hiſtoriam de amalechitis: tertio per plagas egyptiorum: quarto per arce captionem: quinto per prophetas ꝓpter peccata plebis captos. (Joſue vij.d.)
k ¶ Conquiſita. Idem eſt in vſura. extra de vſu. cum tu. ⁊ eſt ratio, quia in vitium ſuccedunt parentum. ff. de diuer. et temp. preſcrip. cum heres. nam turpia lucra ſunt ab heredibus extorquenda. ff. de calū. l. in heredem. Argumen. contra. C. ne ex delic. defun. l. vnica. ſed de canonica equitate ſemper tenetur etiam ſi nihil ad eum peruenit ex maleficio: vt dixi. xvj. queſt. vj. ſi epiſcopum.
l ¶ Achor. Et nonne iam dixit de peccato achor? ſic. ſed non de plebe.

plebs iſraelitica in manib⁹ hoſtium tradita eſt.

Item peccato filiorum hely populus in manu[a] philiſtinorum corruit. Peccato quoqꝫ plebis electi eorum ſepe ſunt impediti: ⁊ tandē cum eis prophete ducti ſunt in captiuitatē. His itaqꝫ reſpondetur: inſenſibilia ⁊ irrationabilia peccato hominum, vel execrant, vel anathematizant, vel morte perdūtur: non participatione peccati, ſed cauſa ſacramēti[b], vel deteſtatiōe peccati, vel flagello[c] delinquētium: cauſa ſacramenti, vt theſauri hierico[d], ⁊ aīalia amalechitarum. Hierico eñ luna interpretat, ⁊ ſignificat mūdū iſtū. Amalechite interpretantur lingentes ſanguinē, ⁊ ſignificant cupidos, auaros, ⁊ demones. Iſraelite interpretant viri vidētes deum, ⁊ ſignificāt multitudinē ſanctorū. Lapides ergo et theſauri hierico anathematizātur: aīalia amalechitarū[e] īterfici iubēt ad examinādā[f] cupiditatē iſraelitice plebis, ⁊ vt ſignificaret ꝙ muri vitiorū et hui⁹ mūdi theſauri q̄ ꝑ lapides ⁊ theſauros hierico deſignant, irrōnabiles q̄ꝫ vitiorū mot⁹, q̇ per aīalia amalechitarum intelligūtur, non debent trāſire in ſortē ſctōrū. Aīalia[g] vero egyptiorū[h] ⁊ poſſeſſiōes eorū[i] ⁊ primogenita grādine et morte cōſumpta ſunt, vt in illis punirent quorū felicitate letabantur: ⁊ vt daretur intelligi ꝙ mūdus peribit, ⁊ cōcupiſcentia eius: ſed ⁊ terra iſraelitarū in ſalſuginem verſa eſt, ⁊ ſegetibus eorum imbres aduerſi ſunt: aīalia eorum ſterilitate ⁊ morbo cōfecta ſunt, vt authorē ſuum quē per beneficia cognoſcere noluerūt: saltē inter ſupplicia ſentirent. In deteſtationē[k] vero peccati, pecunia Simonis damnata eſt, cui dictuꝫ eſt: Pecunia tua tecū ſit in perditionem, q̄ꝛ exiſtimaſti donū dei pecunia poſſideri. In deteſtationem quoqꝫ eiuſdē criminis altare et eccleſia[l] que per ſimoniam cōſecrant: non tā cōſecrari q̄ꝫ execrari dicūtur, q̄ꝛ q̇ interuētu pecunie oleū cōſecrationis fundit, non cōſecrare ſed execrare credendus eſt. Hinc eſt ꝙ beatus Gregori⁹ eccleſias ab arrianis cōſecratas, iterū cōſecrari precepit: q̄ꝛ ſanctificationē[m] ꝯſecrationis que nō niſi in fide trinitatis perficit, preſtare nō poterāt q̄ fide carebāt[n]. Arca vero ⁊ prophete pctō ſuorū ciuiū hoſtib⁹ traditi ſūt. Electi quoqꝫ q̇ murmure eorum impediti ſunt: nō in

a ℭ In manu. Ideo repetit, vt addat de populo, de quo nihil dixerat.

ℭ His itaqꝫ. ℭ Hec eſt tertia pars queſt. in qua dicitur ꝙ ſeptem de cauſis aliqui puniuntur propter aliorum peccata. Joannes de fantuſijs.

ℭ Cauſa. Reſpōdet Gratian⁹. Q̄ſ ita punit vnus ꝑ alio: hoc accidit vt ex cauſa ſacramēti, vel ex deteſtatione peccati, vel ex imperitia pariētie, vel ꝓpter flagella eorū q̄ delinquūt opere vel cōſenſu. Et ad hanc quadrimembrē diuiſionē premiſſas hiſtorias cōpetenter adaptat.

i. reg. iiij.b.

iij. ps.

b ℭ Sacramēti. id eſt figure.

c ℭ Uel flagello. aliter enumerat hic iſtos modos: ⁊ aliter exequitur in litera.

d ℭ Hierico. Hiſtoria. Legitur in libro Joſue ꝙ dominus anathematizauit vrbem hierico, et omnia que in ea erant, preter metalla q̄ in primitias operuꝫ dei cōſeruabant. Capta ciuitate, achor fili⁹ charmi furatus eſt chlamydē coccineam, et centum ſiclos argenti, et regulam aurē ꝫm quinquaginta ſiclorum: ⁊ iratus eſt domin⁹ cōtra filios Iſrael. Et cū Joſue mitteret tria milia expugnatorum ad expugnandam ciuitatē Hay, ceciderunt ex eis. xxxvj. homines, ⁊ ceteri fuerūt in fugam conuerſi. Relatūqꝫ eſt Joſue proſtrato in terram ꝙ populus aliquid tulerat de anathemate, et ideo illud acciderat populo. Surrexit itaqꝫ ex precepto domini: et conuocato populo miſit ſortes per tribus, et cecidit ſors ſuper tribum Juda. Secundo per familias, ⁊ cecidit ſors ſuper familiam zare. Tertio ſuper domos, ⁊ cecidit ſors ſuper domum charmi. Quarto ſuper capita, ⁊ cecidit ſors ſup Achor, ⁊ dixit ei Joſue: Fili da gloriā deo, et confitēdo quid feceris: cūqꝫ confiteret, iuſſit eū lapidari a populo, ⁊ familiā eius quam habebat, comburi.

e ℭ Amalechitarū. Hiſtoria. Legitur in primo libro Regū ꝙ cum Saul ex precepto Samuelis pugnaret contra Amalechitas: precepit ei vt homines ⁊ animalia interficeret: percuſſit ergo Saul Amalechitas, et omne vulgus interfecit, ⁊ apprehēdit Agag regē pinguiſſimum, ⁊ pepercit ei et omnibus gregibus ouium et armentorum, ⁊ vniuerſis que pulchra erāt viſu, nec voluit diſperdere ea: quicquid fuit inutile ⁊ reprobū, hoc deſtruxit ⁊ demolit⁹ eſt. Dixitqꝫ dominus ad Samuelem. Penitet me feciſſe Saulez regē: venitqꝫ Samuel ad Saulē, ⁊ dixit. Quenā vox eſt gregum et armētorum que reſonat in auribus meis? Et ait ſaul. Tulit ppl̄s oues et boues pingues ad ſacrificādum. Dixitqꝫ Samuel: Peccaſti, quia melior eſt obedientia q̄ꝫ victima. Et ait Saul: Peccaui, ſꝫ hac vice ſupporta peccatum meum. Redijt ergo Samuel cum Saule, et iuſſit Agag adduci regē pinguiſſimū, et interfecit eum, ⁊ in fruſta cōſcidit. Actu. viij.d.

f ℭ Ad examinādam. id eſt vt examinētur cupidi a non cupidis. Alia litera eſt ad exterminandam.

g ℭ Aīalia. hic de flagello delinquentium. ſimile xvj. queſt. j. reuertimini.

h ℭ Egyptiorū. Hiſtoria. Legitur in Exodo ꝙ cum Pharao nollet dimittere populum Iſraelem exire de Egypto, percuſſit domin⁹ Egyptum. x. plagis que in Exodo exponuntur.

i ℭ Eorum. ſi. xvj. q. j. reuertimini.

k ℭ In deteſtationem. Hec eſt deteſtatio criminis.

l ℭ Eccleſia. De cōſecra. diſt. j. arrianorum. ⁊ c. eccleſias. Iſta duo. c. male inducit Gratia. quia arrianorū eccleſie non conſecrantur a catholicis in deteſtationē criminis: ſed quia non fuerunt conſecrate in forma eccleſie, ergo melius potuiſſet inducere. ꝫ. e. queſt. eccleſia que pactione.

m ℭ Sanctificationem. ꝫ. e. q. j. qui ſtudet.

n ℭ Carebant. id eſt extra formam eccleſie conſecrabant, al̄s falſum eſſet.

penam criminis, ſed in experi
mētū et exemplū patiētie hec
paſſi ſunt. Itē pp̄ls[a] qui pec
cato achor et filiorum hely in
manibus hoſtiū traditꝰ eſt, ſi
gnificat ſubditos corporali=
ter flagellari vt int' ipſa flagel
la pctā platoꝝ feriātur. ſicut
achor ſorte deprehēſus lapi=
dibꝰ obrutꝰ eſt. ¶ Sicut ⁊ na
uicula ione[b] piclitabat̄ vt fugi
tiuus ſorte deprehēſus, flucti
bus imergeret̄. Aliqñ ꝓ meri
tis[c] prelatoꝝ deprauat̄ ⁊ dā=
natur vita ſubditorū: vt prela
tis ſuis ſubditi fauētes ad ma
lū, cū eis ſimul corruant: ſicut
filij iſrael diu portātes[d] pecca
ta ſacerdotū, tandē cū eis ce=
ciderūt in manibus hoſtium.
Itē dauid[e] populū numera=
uit: quo pctō gladiꝰ dñi deſe=
uit in pp̄lm. ſed in lata[f] gente
gloria regis eſt, in diminutio=
ne plebis contritio principis.
Qui ergo de nūeroſitate ſue
gētis ſupbiuit, iure in eiꝰ dimi
nutione[g] punitꝰ eſt. Itē par
uulos[h] ſodomitaꝝ nō excuſa
uit ignorātia quin pro pater=
no ſcelere celeſti igne cōſume
rētur: ſed igne hoc pena illis
diminuta eſt, quibꝰ ſucceſſio
paterni ſceleris eſt adempta.
Pariter[i] etiā demōſtratū eſt
pctīs parentum paruulos ali
quando corporaliter flagella
ri[k]. Illud idē etiā intelligēdū
eſt de paruulis q̄ peccato da=
than ⁊ abyron viui deſcende=
runt ad inferos. Itē chā pec
cante, chanaā[l] filiꝰ eiꝰ maledi
citur. Giezi delinquēte lepra
trāſmittitur ad poſteros. Iu
deis clamantibus: Sanguis
eius ſuper nos, ⁊ ſuper filios
noſtros: etiā reliq̄e eorū[m] pe=
ne mortis chr̄i addicte[n] ſunt.
Achab[o] quoq; peccante po=
ſteri eiuſ[p] regni ſolium amiſe
runt: ⁊ qui de eiꝰ ſemine in re=
gno iude nati ſūt, vſq; ad pur
gatam labē idololatrie illius
familie a genealogia dñi ſunt
excluſi. Odium quoq; eſau[q]
(vt Malachias teſtatur) trāſ=
iuit ad Idumeos. Ex quibꝰ
oībus colligitur q ignorātia.
peccati non excuſat aliquem.
Sed his exēplis[r] nō proban

a ¶ Item populus. Hic addit quartam.

¶ Sicut et naticula. ¶ Caſus. Nunc redit Gratia. ad propoſitum, vt probet alios puniri pro peccatis alioꝝ. Et primo per exemplum Jone. Secūdo per peccatum Dauid populum numerātis. Tertio per paruulos ſodomitarū. Quarto p paruulos dathā ⁊ abyrō. Quinto p chanaan, qui patre peccante factus eſt ſeruꝰ. Sexto per ſucceſſionem giezi. Septimo per reliquias iudeorum. Octauo p quatuor ſucceſſores achab. nono p idumeos qui deſcēdūt ab eſau.

b ¶ Jone. Hiſtoria. Legitur in iona q cū vellet dominus ionam mittere i niniue vt p̄dicaret ſurrexit ionas vt fugeret a facie dñi i tharſis: ⁊ deſcendit in ioppen, ⁊ intrauit nauem euntē in tharſis: ⁊ deſcendit ad inferiora: ⁊ dormiuit ſopore graui. cū autem tempeſtas imineret, miſerunt ſortes vt ſcirēt cur hoc accideret: et cecidit ſors ſuper ionā. Et ille dixit ad eos. mitti te me i mare: quia propter me hoc accidit vobis. ⁊ miſerunt: ⁊ ſtatim ceſſauit tempeſtas.

Jone j.a. — Actu. viij.d. — ij.reg. vlti.a. — Geñ. xix.e.

c ¶ Pro meritis. j.vj.q.j. ex merito. j.ij.q.vij.c.j.

d ¶ Portantes. i. tolerantes.

e ¶ Dauid. Hiſtoria. Legitur in ſecūdo libro regum q Dauid precepit Joab principi militie vt populum numeraret. Numerauit ergo et dedit numerum regi: et factus eſt ſermo domini ad gad prophetam dicens: Uade ⁊ loquere ad dauid, hec dicit dominꝰ. Elige vnū de tribus quod volueris: aut ſeptem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus menſibus fugies inimicos tuos: aut tribus diebus erit peſtilētia in terra tua. Cum autem dauid vltimum elegiſſet, miſit dominus peſtilentiam in iſrael a mane vſq; ad tempus conſtitutum: ⁊ mortui ſunt de populo extra hieruſalem. lxx. milia hominum. cumq; extēdiſſet angelus manum ſuam ſuper hieruſalem vt percuteret eam, aperti ſunt oculi dauid: et videns angelum exclamauit dicens. Ego ſum qui peccaui: conuertatur obſecro manus tua ſuper me, et contra domum patris mei. Tunc autem pepercit ei dominus: et iuſſit angelo vt manū ſuam contineret.

f ¶ In lata. hoc ſoluit ſtatim.

g ¶ In diminutione. Argu. q in eo punitur quis, in quo deliquit. j.xvj. queſtio. iiij. frater. j.xvj.q.j. reuertimini. j.xj. queſtio. ij. de viro. et.c. qui ⁊ humanis. ſ. diſt. lxxxj. valet.

h ¶ Paruulos. hiſtoriam habes. xlij. diſt. §. j.

i ¶ Pariter. Hic habetur alia reſponſio.

k ¶ Flagellari. Licet etiam in eis crimen paternum non timeretur.

l ¶ Chanaan filius. Et ideo maledixit Chanaan, ⁊ nō cham, quia dominꝰ benedixit ei: ⁊ ideo non fuit auſus ei maledicere: vel ratio in lege ē: vt. ff. qd met. cau. iſti quidem.

Nūe. xvj.e.

m ¶ Etiaz reliq̄e eorū. id eſt iſti ād: dicti ſunt pene ꝓpter mortē xp̄i.

Geñ. ix.d. — iiij.re. v.g.

n ¶ Addicte. j.δ pe. diſt. iij. §. ecce.

Mat. xxvij.

o ¶ Achab. Hiſtoria. Iſte achab fuit rex iſrael maritus iezabel nequiſſime mulieris: cuius filiam duxit in vxorem Jorā rex iuda filius Joſaphat: cuius filius nepos ⁊ pronepos ſcilicet Ochozias Joas et Amazias (qui ⁊ ipſi ſuccedētes ſibi inuicem reges iuda fuerūt) in generatione domini a Mattheo pretermittuntur: ſed a Jorā tranſitum facit ad Oziā qui fuit quartus poſt eum: quia dictum fuit per ꝓphetam in throno regni queq; non eſſe ſeſſurum de domo achab vſq; ad quartam generationē. quod intelligendum eſt de merito vite: quia tres precedentes fuerunt reges ſed tamen mali fuerunt.

iij.re. xix.a. — Malachie. j.

p ¶ Poſteri eius. Euangeliſta enim tranſitum facit a Joram vſq; ad Oziam: qui fuit quartus poſt eum: quia dictum erat per Heliam prophetam in throno regni quemq; non eſſe ſeſſurum de domo Achab niſi in quarta generatione. tamen illi tres qui omiſſi fuerunt bene ſederunt in throno: ſed dicūtur non ſediſſe ex merito vite. Unde dic q excluſi. i. ꝑtermiſſi a matheo in euāgelio: vbi iſti iter alios n̄ ꝯnumerātur.

¶ Eſau. ¶ Hiſtoria. Legitur in geneſi q dominus Jacob dilexit: Eſau autē odio habuit. Eſau autē dictꝰ eſt Edom: vnde ⁊ Idumei, qui ab ipſo nati ſunt: ad quos teſtante propheta Malachia trāſiuit odium domini.

q ¶ Eſau. Qui alio nomine dicitur Edom. Inde dicūtur Idumei quaſi Edomei.

¶ Sed his. ¶ Caſus. Reſpōdet illos ꝓ pctīs aliorū puniri, qui ſunt imitatores nequitie ipſoꝝ, alias non. Archi.

r ¶ Exemplis. ſcilicet poſtremis de chā, giezi, achab, eſau. Joan. de fau.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Turbatur nauicula. ¶ Caſus. Adhuc oſtendit ꝙ iuſtus punit pro impio: vt Petrus pro Juda. ſed illa turbatio nõ fuit peccati coinquinatio, ſʒ tp̃alis pſecutio: ⁊ ita in predictis authoritatib⁹ nõ probant ſimoniaci pro quibus ignorantibus pecunia data ſit.

tur teneri peccato aliorũ, niſi imitatores neq̃tie eorũ. Quicũqʒ em̃ de ſemine eſau ⁊ ceterorũ ad deũ cõuerſi paternã malitiã deteſtati ſũt: nõ odiũ ſed dei clemẽtiã experti ſunt.

Item Ambroſius ait.

Turbat[a] nauicula Petri, in qua erat iudas: q̃ q̃ ſuis meritis erat firmus turbatus eſt alienis. Ignorabat aũt Petr⁹ peccatũ iude. Nõ ergo ignorãtia excuſauit illũ. Sed turbatio hec non eſt peccati coinq̃natio: ſed corporalis pſecutio intelligit, quia meritis malorũ nõnũq̃ adeo premunt boni, vt eoꝝ turbet firmitas. Nõ itaqʒ his authoritatibus ſimoniaci ꝓbant ꝓ quib⁹ ignorantib⁹ pecunia data eſt. Non ergo poteſt ꝓbari iſte reus criminis, cuius non habuit conſcientiam.

Notãdũ quoqʒ eſt ꝙ nõ ois ignorantia[b] aliquem excuſat. Eſt enim ignorãtia alia facti, alia iuris. Facti alia eſt ei⁹ facti qď oportuit eum ſcire: alia qď non oportuit eũ ſcire. Qď non oportuit eum ſcire, ſicut apl's ait. Si q̃s infideliũ vocauerit vos ad cenã: quicq̃d vobis appoſitũ fuerit, comedite nihil interrogantes. ſi q̃s vobis dixerit[c], hoc idolis imolatũ eſt: nolite[d] comedere. Ecce ꝙ vocatum ad cenã nõ oportuit[e] ſcire carnes ſibi appoſitas idolis fuiſſe immolatas. Quod oportuit eũ ſcire, ſicut ignorãtia iudeoꝝ[f] ⁊ reliquorũ infideliũ: q̃ ea q̃ a ꝓphetis de chriſto fuerũt prenũciata, adhuc ignorant eſſe cõpleta. vñ a iudeis adhuc expectat ventur⁹. hec neminẽ excuſat.

Item ignorantia iuris, alia naturalis, alia ciuilis. Naturalis, omnibus adultis damnabilis[g] eſt. Jus vero ciuile, aliis[h] permittitur igno-

a ¶ Turbatur. j. xxiiij. q. j. non turbatur. j. vij. q. j. ad uerſitas. j. de ꝯſe. diſt. j. in ſancta.

¶ Notãdũ. ¶ Hec eſt. iiij. pars. q. in qua diſtinguit inter ignorantiã iuris et facti. Jo. ď f.

¶ Caſus. Hic innuit Grat. talem diſtictionẽ. Ignorantia alia facti, alia iuris. Facti, qď ſcire non oportet: vt ſi apponat tibi ignoranti idolothytũ ad comedendũ. Facti, qď ſcire opʒ: vt eoꝝ q̃ dicta ſunt per prophetas de aduentu xpi. Ignorãtia iuris: alia iur' naturalis, que oib⁹ adultis damnabilis eſt. Alia iuris ciuilis, que in dãno vitando nulli nocet. In tali caſu ſcʒ ſi minor filiofamilias pecuniam dederit mutuã, repetit: ſʒ maior nõ repeteret: vel ſi talis caſus icidit vt ſucceſſionẽ ſine iudice diuidas cum alio quem putabas coheredem, cuʒ non ſit: vel ſi ſoluas per errorẽ vel ꝓmittas pecuniã indebitã iure naturali tm̃: vel tam iure ciuili q̃ʒ naturali. ſed in delictis ignorantia iuris nullum excuſat.

iiij. ps

b ¶ Ois ignorantia. Eſt ignorantia facti: ⁊ ignorãtia iuris. Ignorantia facti ſemper excuſat, ſiue ignoret de alieno facto, ſiue de ꝓprio, dum tñ ꝓbabilis ſit. Ignorãtia ꝓpriĳ facti excuſat: vt. xxxiiij. q. ij. in lectũ. ⁊. j. q. j. ſi quis a ſimoniacis. magis tñ excuſat error in alieno facto q̃ʒ in ꝓprio: q2 ꝓbabilis eſt ignorantia in alieno facto: vt. ff. pro ſuo. l. vlti. ſed nõ eſt veriſimile ꝙ quis dubitet ſiue erret de proprio facto vel de propria re: vt. C. de reſcin. ven. quiſquis. Licet aũt ſit ignorãtia de alieno facto: dum tñ nõ ſit ꝓbabilis, nõ excuſat: vt. xij. q. ij. qui ⁊ humanis. xvj. diſt. qď dicitis. ad hoc autẽ vt quis probabiliter dicat errare, nõ requirit ꝙ ſit nimis ſcrupuloſus et diligens ⁊ curioſus in inquirendo: nec ꝙ ſit nimis negligens et diſſolutus non inquirendo: vt. ff. de iuris ⁊ facti igno. nec ſupina. Ignorantia iuris alia eſt iuris naturalis, alia iuris canonici ſiue ciuilis. Ignorãtia iuris naturalis neminem excuſat: q2 ibi nihil intereſt in vitio decipere, vel decipi: vt. xvj. qď. j. ſi cupis. et. C. de in ius vocand. l. ij. ⁊ de hac ignorantia dicitur, Ignorãs ignorabitur. xxxvij. diſt. §. vlt. xxxviij. diſtinc. qui ea. † Ignorantia iuris canonici ſiue ciuilis neminẽ excuſat: vt. xxxviij. diſt. ſi in laicis, ⁊ ca. que ipſis, et hoc intellige cum ius tale eſt qď aliquis de facili p ſeipſum ſcire potuit vel etiã per alios: dum tñ habuerit copiam iuriſperitoꝝ: vt. ff. de iur. ⁊ fac. igno. regula. ⁊. ff. de bono. poſ. in bonoꝝ. vbi em̃ de bona fide agitur, nõ eſt de iuris apicib⁹ diſputandũ: vt. ff. manda. ſi fideiuſſor. §. quedã. ⁊ hec vera ſunt niſi ſint milites, † ruſtici, minores, ⁊ mulieres: iſtos eniʒ excuſat iuris ignorantia. Item iuris ignorantia ſi eſt de dãno vitando, excuſat: ſi eſt de lucro captando, non: vt ff. e. iuris. Si queras ergo q̃ ſit differentia inter has quatuor pſonas ⁊ inter alias quantum ad ignorãtiã iuris, cũ nulli noceat in damno vitando: vt dicta. l. iuris. dic ꝙ lʒ omnib⁹ aliis nocet in lucro: non tñ iſtis: alr non eſſet aliqď ſpãle in iſtis. Sed tamẽ no. differentiam inter iſtas q̃tuor: q2 non concedo ꝙ mulieribus et ruſticis noceat in lucro, niſi vbi expreſſe inuenit. qď not. † nam nocet quandoqʒ: vt C. eo. ſi emancipata. al's vbi expreſſe inuenitur. ſed vbi nõ inuenitur expreſſum, nõ ſubuenitur eis. Subuenit em̃ eis in velleiano et in aliis caſibus notatis. C. eo. l. vlti. Sed militibus et minoribus vbiqʒ ſubuenit, niſi vbi expreſſum inuenitur ꝙ non ſit ſubueniendum. Item ignorantia iuris ciuilis ſiue canonici nocet oibus in damno vitando: vt in temporalibus preſcriptionibus: q2 preſcriptio introducta eſt ad rigorem iuris conſeruandum. idem eſt in conſtitutione, ſi quis in tantam. C. vnde vi. H.

Ignorãtia ẽ duplex ſcʒ facti ⁊ iuris.

Ignorantia iur' eſt duplex.

† De hac ma tia not. xxxvij. di. i ſũma.

Ignorantia iuris q̃tuor genera pſonarũ excuſat

† Sub. q̃ ꝑpĩe pub. occupãtur ĩ caſtriſ: q̃ magis arma vult ſcire ĩ paẽ tot q̃ʒ leges. Archid.

† Cum gl. cõc. l. fin. et ibi bar. C. ď iu. ⁊ fa. ignoran. et Ful. in l. iuris. C. q̃ admit. ⁊ ď mine bar. i. l. j. i ꝑñ. q̃rit gl. C. ď iu. et facti igno. et plene ꝑ docto. moder nos i. l. j. §. nũciatio. ff. ď ope ris noui nũ. poſt bar. ibi in vlti. colũ.

c ¶ Dixerit. Ar. ꝙ ad dictũ vnius ſtatim aliqs teneatur ⁊ poſſit credere: vt. xxij. q. iiij. innocẽs. De hoc not. xxiij. q. iiij. q̃ʒ magnũ. ⁊. xj. q. iij. non ſolum. in prin.

d ¶ Nolite comedere. Expreſſa ergo nocẽt nõ tacita: arg. ff. de cõdi. ⁊ demon. nõnũq̃ʒ. ⁊. ff. de euic. ſerui venditor. diuerſa eſt em̃ cauſa volũtatis expreſſe, ⁊ ei⁹ que ineſt. ff. de verb. oblig. eum qui certarum.

e ¶ Oportuit. Hec non excuſat: cum ſit iuris naturalis. xxxviij. diſt. q̃ʒuis.

f ¶ Judeoꝝ. Hec ignorantia iuris etiam dici poteſt eo ꝙ ignorabant prophetas: q2 ſi eos intelligerẽt, non ignorarent facta eorum. i. chriſtum natum.

g ¶ Dãnabilis. Uelut de pr̃onis abſqʒ venia ĩpetrata in ius nõ vocãdis ab eoꝝ libertis. nec em̃ i ea re parcendũ eſt ruſticitati cũ naturali rõne hmõi pſonis honor debeatur: vt. C. de in ius vocan. l. ij.

h ¶ Aliis. Non in lucro captãdo: q2 in damno vitando oibus. ff. de iur. ⁊ fac. igno. l. iuris ignorantia.

Libri ꝓnũ ius ſine venia vocantis ruſticitati parcẽdũ non eſt.

rare,aliſs non. Juris ciuilis ignorãtia nemini obeſt in dãno vitãdo,ſi negocium[a] inde cõtigerit:vt ſi minor pecuniã dederit filiofa.[b] repetit:in maiore vero quaſi delictum[c] eſt. Itẽ ſi ſucceſſionez etiam tibi maiori delatam cum alio ſine iudice[d] diuidas,putãs teſtamentũ iure ſubnixũ cum non eſſet: ſolidam ſucceſſionẽ obtinebis:vel ſi id quod nullo iure debuiſti,aut iure naturali[e] non debuiſti ſed ciuili tanq̃ ex chirographo ſoluas aut ꝓmittas,repetis[f],nõ ita ſi delictum:nam ſi putat rem ſuaz ſibi per legẽ licere rapere,incidit in conſtitutionem illam, Cod.lib.viij.titulo vnde vi.

Imperator Ualerius Auguſtus. Palea.

SJ quis in tantam furoris audaciam peruenerit,vt poſſeſſionẽ reruz apud fiſcum vel apud quoſlibet homines conſtitutarũ ante euẽtum iudicialis arbitrij violenter inuaſerit:dñs quidem conſtitutus poſſeſſionem quam abſtulit,reſtituat poſſeſſori,ꝛ dñium ei⁹ rei amittat. Si vero alienarũ rerũ poſſeſſionez inuaſit:nõ ſolũ eã poſſidentibus reddat,verũetiã eſtimationẽ earũdẽ rerũ reſtituere cõpellaẗ. Jn hoc autẽ nõ fuit ignorãtia iuris ſed facti,ꝛ illius qđ non oportuit eũ ſcire. A reatu ergo criminis ſimonie eũ ignorãtia excuſat p̃mi delicti:qđ etſi oportuiſſet euz ſcire,infirmitate tñ etatis deprehendere non poterat[g].

Queſtio.v.

QUod vero[h] quinto loco querit an liceat ei eſſe i eccleſia,vel fungi ea ordinatiõe quã paterna pecunia eſt aſſecut⁹, authoritate Urbani diffiniẗ: qui ſcribẽs de ſimoniacis ait inter cetera.

De paruulis qui cupiditate parentũ eccleſias emunt.

QUicũq; ſane cupiditate parẽtũ, cum adhuc

a Negocium.i.ſi errat in contractu,nam aliter eſt in maleficio,in quo nec etiam minor excuſatur. C.ſi aduer.delic.l.j.ꝛ.ij.

b Filiofa.maiori:nam tũc poteſt repetere.ff.de mino.verum.in ſi.Si autẽ filiusfamilias minor eſſet,non repeteret ſi ꝯſumpta eſſet vl' deꝑdita.ff.e.ti.ſi minor.

c Quaſi delictũ eſt.ff.ad mace.l.ij.ꝛ bene dicit q̃ſi delictum: nã ſi vere eſſet delictum, nec minori ſubueniretur.

d Sine iudice. Secus ſi per iudicem.ff.famil.herciſ.cum putarẽ.et hoc cum fidẽ ꝛ cõfeſſionẽ ei⁹ iudex ſecut⁹ eſt:nã alias repetere poſſet.C. de iur.ꝛ fac.igno.ſi poſt.

e Jure naturali. Cuz quis ſoluit indebitum aut indebitũ eſt iure ciuili tantuz: quale eſt illud qđ poteſt per falcidiã retineri.C.ad.l.fal.erro.hic ſi ꝑ ignorãtiaz facti ſoluit repetit.C.đ iu.ꝛ fac.igno.cuz q̃s.C.ad l.fal.error.Si per ignorantiaz iuris ſoluit,nõ repetit:vt in legib⁹ predictis:niſi a minore vl' muliere vl' alia ꝑſona priuilegiata ſoluatur.ff.de proba.cuz de indebito.§.ſi autẽ.ꝛ.ff.de condi.inde.interdũ. alias indebitũ aut eſt de iure naturali tantum: quale eſt illud ad qđ per chirographuz obligamur: vt ſpe future numerationis. aut indebitum vtroq; iure. Jn his duobus caſibus quacunq; ignorãtia ſoluat repetit,ff.de condi.inde.indebitam.ꝛ.ff.de proba. cuz de indebito.aut per exceptionẽ tantum:ꝛ tunc ſi temporalis eſt exceptio:dũ tamen ſit certum debitũ,nõ repetit. ff.de cõdi.inde.ſub conditione.ꝛ.l. nã et maritus. Si autẽ eſt perpetua ꝛ fauorabilis: hic quacũq; occaſione ſoluit,repetit.C.ad vell.cũuis.ff.de condi.inde.q̃ exceptionem. Si eſt odioſa: vel ſciens ſoluit, vel ignorans.ſi ignorans: aut ius,aut factum. his duobus caſibus non repetit.ff.de condi.indebi.qui exceptionem. alĩs ſi rigore iuris conſeruãdi gratia eſt exceptio introducta:hic ſi ſciens ſoluit,non repetit.ff.de condi. indebi.iulianus.ſi ignorans,repetit ſcđm pyleum:cum illa exceptio ſit perpetua,ꝛ non odioſa. Alij vero cõtra,nã ꝛ poſt ſententiã remanet debitũ naturale: quia ſententia de iure ciuili eſt:ꝛ ideo ea que iuris naturalis ſunt, tollere non poteſt, quare ſi ſoluat,nõ repetit: ar.ff.de condict,indebi,iulianus. Si aũt dubitatur an tẽporalis an perpetua, hic repetit.ff. de condictione indebi. ſufficit.

f Repetis.hoc tamen intra bienniuz:ꝛ hoc cũ promittit ſpe future numerationis.

g SJ quis. ¶ Poterat.ꝛ ita dupliciter eũ excuſat.

QUod vero.[g] Hec.q. diuidiẗ in tres partes. Jn prima parte probatq̃ filij nõ poſſunt tenere beneficiũ emptum a patre cuz erat puer. Scđa ibi: Hoc autez. Tertia ibi: Ex hac. Jo.đ fan.

Caſus. Hic intitulatur quinta q̃ſtio, qua queritur an liceat ei eſſe in eccleſia, vel fungi ea ordinatiõe quã p̃rna pecunia eſt aſſecutus ignorãter. De primo caſu q̃d iuris ſit, dicitur in p̃mo ca. De ſecundo diciẗ in cap.preſentiũ.

h Quod vero. Huius queſtionis duo ſunt articuli. Primus an liceat iſti eſſe in eccleſia quam paterna pecunia eo ignorante eſt aſſecut⁹. Secũdus eſt ſi pater ei non emit eccleſiam, ſed ordinem, an liceat ei illo ordine fungi. De p̃ma q̃ſtione dicas q̃ poſtq̃ eccleſiaz dimiſit, ex gratia poteſt ibidẽ manere: vt.j.ca.j.ꝛ extra de ſimo.de regularibus. Jn ſecunda dico q̃ ſi per patris pecuniã adeptus eſt ordinẽ, ita tamen q̃ ſimonia non fuit in ordinante: poſtq̃ ordini renunciat, poteſt eodem ordine ex miſericordia fungi: vt.j.e.c.vlti.ſi autẽ ipſe dedit, vel ſimonie conſcius fuerit, tunc diſtinguitur: aut accepit ordinẽ vel dignitatẽ aliquã, vel aliqđ bñficiũ eccleſiaſticũ.ſi ordinẽ vl' prelationẽ,deponiẗ,nec dz ſecũ diſpẽſari: vt.ſ.e.q.j.erga.ꝛ ca.ſi q̃s neq;.ꝛ.j.q.vij. ſi q̃s oẽz. ꝛ ca.req̃ritis.ſi ꝓ eccleſiã vel prebendã vel ſimile beneficium,de iure deponitur: vt.ſ.e.q.j.preſbyter. ſed ex diſpenſatione poſt renunciationẽ poteſt in eodẽ beneficio manere: vt.j.c.proxi. Jo.

Eccl'az a patre emptã vtrũ q̃s poſſit retinere.

Ordiẽ quẽ pr emit, an q̃s poſſit fungi.

QUicũq;. ¶ Caſus. Hoc cap.diuiditur in tres partes. Jn prima dicitur q̃ quidam paruuli fuerũt quibus ignorantibus parentes emerunt eccleſias: de quibus dicit Urbanus q̃ poſt renunciationem poſſunt ex miſericordia in eiſdẽ eccleſijs tolerari: ꝛ a ſacris ordinibus ꝓpter hoc nõ debent repelli. Jn ſcđa diciẗ q̃ q̃ adulti ſibimet emerũt eccleſias: illis repudiatis de miſericordia poterũt in alijs eccleſijs in ſuis ordinib⁹ miniſtrare, q̃ ſi ad alias trãſire nõ poterunt: in eis de mi-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN